

Poštovane dame i gospodo,

s veseljem sam čuo vijest da je novi prijedlog pravopisa hrvatskog jezika stavljen na javnu raspravu.

Ovom prilikom se želim osvrnuti na nekoliko tema, te ću izložiti svoj stav i obrazloženje.

DVOSLOVI

Smjenom tehnologija uvriježilo se da se u pisanju sve više koriste računala za pisanje, a također i za druge vidove rada s tekstem. Time se pojavljuju nove mogućnosti, ali i novi problemi.

Za primjer ću navesti nekoliko pitanja za koje možemo uzeti da su odgovori očiti, ali korištenjem računala, što je postalo svakodnevnica, ukazuju na probleme.

1. Koliko slova ima riječ KONJ ? Naravno, ta riječ ima tri slova: K, O i NJ. No napisana kao KONJ, iako oku izgleda posve isto, daje četiri slova: K, O, N i J.
2. Poredati abecednim redom riječi KONOPAC I KONJ. Opet znamo da konopac dolazi ranije, jer slovo N dolazi ispred slova NJ. No ako je KONJ napisana u računalu kao četiri slova (K, O, N, J), tada će računalo utvrditi da je KONJ prvi, jer je u abecedi J ispred O.
3. sličan problem imamo i kad se računalo koristi u oblikovanju izgleda riječi, na primjer kada se želi napisati LJEKARNA okomito kao natpis na zgradi, ili ako se u sudu želi naglasiti riječ RJEŠENJE tako da se slova razmaknu. U tim slučajevima kad god je dvoslov ukucan kao dva uzastopna slova, računalo će vjerojatno proizvesti neželjeni proizvod (L i J jedno ispod drugog, ili razmak između N i J).

Korištenjem računala u zadnjih 30 godina se uvriježilo te dvoslove pisati kao uzastopla slova N i J, L i J te D i Ž. No to je samo zbog tadašnjih tehnoloških ograničenja, slično kao što se i Đ na pisaćim strojevima znalo pisati kao DJ.

Stava sam da stoga pravopisno treba dopustiti pisanje slova LJ, Lj, lj, NJ, Nj, nj, DŽ, Dž i dž kao jedno slovo, kao jedan nedjeljivi računalni znak.

Pisati dvoslove kao cjelinu je postalo moguće tijekom 1991. i 1992. (kroz standard Unicode 1.0), dakle pred 21 godinu. Za primjer, ja ovu poruku pišem tako da je svaki dvoslov napisan kao jedno nedjeljivo slovo, znajući da ćete i Vi ta slova pravilno vidjeti.

Da li dopustiti pisanje i kao uzastopna slova (npr. N i J)? Sada je tako uvriježeno, vjerojatno to treba dopustiti. I ovaj prijedlog pravopisa je tako pisan.

NAVODNICI

Ovaj prijedlog pravopisa navodi sljedeće navodnike:

„...“; »...« i “...”

Smatram da prvi i treći primjer nisu tradicionalno korišteni, već da su također došli kao tehnološka nužnost tijekom koju su donijeli rani računalni programi . Kako ti programi nisu bili prilagođeni drugim jezicima, time su nametnuli korištenje engleskih pravopisnih običaja. Stava sam da sigurno treba dopustiti navodnike oblika „...“. To je bilo uvriježeno prije dolaska računala i smatram da se tehnologija treba prilagoditi kulturi, a ne podređivati kulturu tehnologiji.

POLUNAVODNICI

Slično gore rečenom, polunavodnike vidim kao novost preuzetu iz drugih jezika.

Smatram da ako ih dopustimo, da ih trebamo dopustiti i u obliku nalik tradicionalnom pisanju navodnika „...”.

Također, mislim da se u tekstu potkrala greška. Na strani 33 se navode kao ‘ ‘. Na strani 43 se obrazlaže i navodi da postoje dva primjera ‘...’ i ‘...’. Greška je u tome da su oba primjera sasvim ista, te se dodatno niti jedan ne poklapa s primjerom na strani 33.

ZVJEZDICA I DRUGI PRAVOPISNI ZNAKOVI

U prijedlogu je navedeno da se neki znakovi smatraju pravopisnim znakovima i navedeni su primjeri *, §, >, <, →. U objašnjenju stoji da im je svrha skraćivanje pisanja u nekim stručnim tekstovima (npr. u samom pravopisu). No u praksi postoje još znakova koji se vrlo učestalo koriste u nekim drugim strukama, poput · • × ÷ † ° © ® € £ \$ ¥ ¢ ¤ − ‰ ... Pitanje je sada zašto neke od tih znakova nazvati pravopisnim, a druge ne.

Jasno, nabrojati u pravopisu sve znakove ikad viđene, također nema smisla.

Smatram da treba reći da postoje i drugi znakovi, koje je dopustivo koristiti u odgovarajućim situacijama.

Toliko za sada. Najljepše Vas pozdravljam i želim puno uspjeha!

Darko Sokolić Trg Ivana Kukuljevića 6 HR-10000 Zagreb